

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

Pometa dolça

Elaborades per Fina Girbés

P O M E T A D O L Ç A

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Enric Lluch*

Il·lustradora: *Inés Luz González*

Edicions Bromera / Alzira, 1999

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 64

Format: 20,5×13 cm, 67 pàgs.

Enquadrernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de vuit anys. Els menuts s'endinsaran en la història del protagonista i compartiran els seus sentiments. Els majors en poden traure bon profit també, perquè poden reflexionar sobre la importància de les actituds adultes en el món dels xiquets. Un estil directe i senzill, alhora que entrañable, acosta el text als menuts, que se'l poden llegir tot d'una.

RESUM ARGUMENTAL

Carles és un xiquet menut i engolit que, des de l'estiu passat, té dos pares i dues mares. Aquesta nova situació familiar li provoca un seguit de problemes que afecten tant la seua vida escolar com les seues relacions personals.

A banda de sa mare de deveres —Carme—, i de son pare de deveres —Antoni—, hi apareixen Joan i Mati. Són respectivament el nuvi i la núvia d'ambdós pares. Carles haurà d'adaptar-se a aquesta situació nova i entendre comportaments molt diversos dels adults. Com que el *modus vivendi* de cada parella és distint, ell, un xiquet de vuit anys, es troba perdut i desorientat.

Entre setmana, cada dia va a ca la senyora Maria, una veïna de setanta anys que viu tota sola. Per l'horari de sa mare, fa amb ella

els deures fins a les vuit de la nit. La comprensió i l'estima que li demostra ajudarà Carles, que sempre la buscarà en situacions difícils. «Pometa dolça» era l'apel·latiu que emprava la senyora Maria amb el seu fill desaparegut. Serà Carles l'hereu d'aquest nom tan tendre.

El nostre protagonista també té els caps de setmana organitzats pels pares. Els divendres, sopa amb sa mare i el Joan en un restaurant «d'etiqueta». I els dissabtes, a les deu del matí, l'arregla son pare, Antoni, que sempre el porta als mateixos llocs, perquè a Mati, la seua núvia, li agraden de debò.

D'altra banda, Teresa Gil és una bona companya del nostre protagonista. No té mare, però son pare s'afanya a cobrir les seues necessitats materials i afectives. Acolliran més d'una vegada Carles i compartiran amb ell moments entranyables i de gran felicitat.

Sembla que, a Carles, no l'escolten massa a casa. Quan hi va amb les seues contalles, sempre ix alguna cosa al davant. És per això que decideix de portar-se malament al restaurant. Tot es complica a partir del moment en què el pare Antoni decideix de casar-se. Carles ha d'interpretar situacions que no espera: la cerimònia al jutjat, el dinar, les converses dels majors... Després de dinar, plenet de desfici, se'n va, sense que son pare se n'adone, a ca la seua amiga Teresa. Allí jugarà amb l'amiga, son pare i amb la seua gosseta Perla tota la vesprada. En anar-se'n, li regalen una fotografia seua ventant-li una punyada a la pilota de plàstic. Torna al restaurant i comprova que no hi resta ningú. De camí, el seu amic Mateu Garcia el comboia per a anar a veure uns gossets menuts: si s'afanya, pot aconseguir-ne un.

En arribar a casa, només hi troba la senyora Maria perquè tothom l'està buscant. Quan el veuen, cadascú reacciona de manera distinta i ho interpreta al seu gust.

Carles demana a sa mare una maquineta de fer fotos i permís per a tenir un gosset. Com que no aconsegueix de convèncer-la, prova sort amb son pare, que se'n va de viatge de nuvis a Salamanca. Antoni li promet ambdós regals. Però, de primeres, del gosset negre que volia, se n'han desfet els amos i, en tornar de viatge, son pare li porta un cotxe teledirigit. Sembla que ningú

l'escolta i tot li ix tort. Només la senyora Maria l'ompli de besos i frases tendres.

Tot no podia acabar malament i, com en les pel·lícules que li agraden a Mati, els esdeveniments es capgiren. Els pares (tots quatre) decideixen regalar-li un gosset, al mateix temps que enceten unes relacions familiars noves de les quals fan partícip la senyora Maria.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

En aquesta tendra història, l'estima entre les persones constitueix el fil conductor. Al seu voltant giraran l'amistat i el paper important que juga la comunicació dels sentiments i el diàleg en la família.

A més, l'abundància de personatges i de relacions distintes reflecteixen actituds i comportaments habituals que permeten aprofitar-los per a la reflexió sobre els valors següents:

- El compromís: complir responsabilitats lliurement acceptades.
- El respecte pels gustos individuals de les persones. Acceptació dels altres en les seues diferències.
- La necessitat de saber-nos volguts. Cal demostrar l'estima i comunicar-la, sobretot, a la família.
- El diàleg, sempre imprescindible en les relacions humanes.
- La comunicació dels sentiments com a alliberadora i de gran benefici personal.
- La companyia que mereixen les persones majors i que alleugereix la seua soledat.
- L'anàlisi de comportaments individuals que poden ferir els altres.
- La prudència com a qualitat que comporta el fet de pensar abans de fer o de dir.
- El bon ànim i disposició personal, ideal per a afrontar qualsevol treball.
- La reflexió sobre els comportaments adequats d'acord amb les diferents situacions en què ens trobem: en un restaurant, la biblioteca, la classe...
- La necessitat de conèixer-nos dins d'un grup humà per a estimar-nos i comprendre'ns.

L'AUTOR

Enric Lluch i Girbés va nèixer a Algemesí (Ribera Alta). Llicenciat en Història per la Universitat de València, és mestre i ho barreja amb la creació literària. Ha guanyat diversos premis literaris, entre els quals cal destacar el Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre i el Premi Samaruc en dues ocasions. També fou finalista del Premi Edebé. Ha publicat títols com *Potosnàguel*, *Pallorfeta*, *El Faraó Totun-nàs*, *l'inventor Xaveta*, *El regne de Tentipotenti*, *Eugeni: un geni mal geni*, *Xalop*, *Bori-Bori i el lladre Butxacotes...* També, *El rei Panxut redola i el rei Primal s'envola* (Premi Samaruc 1992), *Neu i gossos... ;quin embolic!*, *Les lletres fan fugina* i *L'àngel Propulsat i el dimoni Emplomat* (Premi Vicent Silvestre 1996 de narrativa infantil), tots quatre publicats en aquesta mateixa col·lecció. L'humor és una constant en tota la seua obra dedicada, fonamentalment, al món infantil.

LA IL·LUSTRADORA

Inés Luz González va nèixer a Buenos Aires (Argentina) l'any 1949, però actualment resideix a Castelldefels (Barcelona). L'any 1983 va començar la seua dedicació a la il·lustració de llibres infantils i juvenils, després d'haver-se diplomada en pintura a l'Escola Massana de Barcelona.

Com a il·lustradora de llibres de text i de llibres de lectura ha col·laborat amb les editorials més importants —Edebé, Gruïlla, Vicens Vives, Casals, Edelvives, Grup Promotor-Santillana, etc.—. *Pometa dolça* és el primer llibre que il·lustra per a Edicions Bromera.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Emprar l'element sorpresa és d'allò més convenient en les activitats proposades per a xiquets i xiquetes de l'edat a què va adreçada aquesta història. D'entrada, el factor il·lusió, fantasia i creativitat està servit, perquè es tracta d'un llibre adequat per a alumnes del primer i segon cicle de Primària. En aquestes edats, la presentació

d'un llibre nou és un fet important i *Pometa dolça* conté tots els ingredients que fan d'un llibre un objecte atractiu.

Per això mateix, a les activitats proposades, hi hem intentat obrir unes expectatives abans d'encetar la lectura, per a transformar els xiquets mateixos en recreadors d'aquesta història. D'entrada, esdevenen part important i participativa. La primera activitat, abans de la lectura, així ho pretén.

D'aquesta manera aconseguirem que els xiquets i les xiquetes gaudisquen de la història i s'hi troben immersos des de la primera pàgina. L'objectiu principal d'aquesta col·lecció de llibres queda, doncs, garantit: la lectura ha de ser una tasca lúdica, atractiva i interessant, i no una excusa per a treballar altres matèries i objectius.

Com a novetat abans de la lectura, proposarem omplir una fitxa bibliogràfica sense haver encetat el llibre. L'educador repartirà un model de la fitxa A a cadascú i presentarà el llibre tot folrat, de manera que ells mateixos esdevindran els escriptors d'aquesta història de la qual saben només un gram. S'escriurà a la pissarra el nom de la col·lecció i de l'editorial. El xiquet/a serà l'escriptor. Triarà, doncs, il·lustrador, títol, personatges i completarà un argument (li'n donarem unes pautes incloses en la fitxa). Aquesta activitat s'ha de fer, fins i tot, abans que els xiquets tinguin el llibre. Pretenem, així, obrir unes expectatives i aconseguir que se'l lligin amb moltes ganes. Després de la lectura del llibre, faran la fitxa una altra vegada, però amb les dades reals. En relació a l'opinió personal, hem marcat unes pautes per tal que pugui omplir-la abans i després de llegir el llibre.

Com que la posada en comú sempre és enriquidora, es pot escriure a la pissarra una llista dels títols inventats i triar el que més ens agrada. El mateix podem fer amb els personatges i les situacions i, així, podem elaborar una fitxa única gegant que pot ampliar-se i afixar-se a la cartellera de la classe. En acabar la lectura del llibre, la fitxa real també es pot ampliar i afixar al costat de l'anterior.

La resta de les activitats, agrupades a l'apartat B, poden fer-se paral·lelament a la lectura del llibre o bé en

acabar-la. L'aplicació d'aquestes propostes de treball dependrà de l'edat de l'alumne i del seu nivell lector.

S'ha intentat incloure activitats adreçades a l'aplicació d'habilitats múltiples: orals, escrites, de dramatització, plàstiques... per arribar a tots els lectors i lectores, de manera que cadascú desenvolupe els seus aspectes més creatius.

Com que actualment disposem de molts més recursos materials, l'activitat núm. 12, de gravació de contes clàssics, pot fer-se a l'aula. D'aquesta manera afegim un atractiu distint i, a més, després poden fer-la escoltar a casa. Involucrar els adults en la vida escolar augmenta l'interés i la participació dels xiquets i xiquetes.

Les activitats núm. 3 i núm. 4, a banda de demostrar la funcionalitat de l'escriptura, comporten un coneixement més bo del grup de l'aula mateix, element desinhibidor i potenciador del grup. L'educador pot afegir-s'hi i, fins i tot, ser el capdavanter, omplir la graella o bé respondre l'enquesta. Computar i representar gràficament els resultats d'aquesta amb un gràfic de barres senzill completaria l'activitat.

Les activitats de dramatització són cada vegada més necessàries i cal aprofitar totes les que es puguen derivar d'aquesta història. En l'activitat núm. 9 es repartiran en papers plegats les accions concretes a representar numerades per tal que els xiquets i les xiquetes coneguen l'ordre d'actuació i, així, l'expectació de no saber qui actuarà pot afegir interès a l'activitat. També l'activitat núm. 5, on es comparen per escrit els dos comportaments de Carles al restaurant, és perfectament dramatitzable.

L'activitat 8 es pot ampliar, emprant el mateix guió, o formant i diversificant el nom de l'aparell: vídeo, radiocasset, videojoc, teletext, ordinador personal, etc. També es pot preparar aquesta activitat en grups de tres, de manera que l'exposició oral no siga tan repetitiva.

Finalment, el treball de vocabulari i anàlisi del text apareixen reflectits en la resta de les activitats, perquè el treball sistemàtic ajuda a crear esquemes organitzatius personals.

SOLUCIONARI:

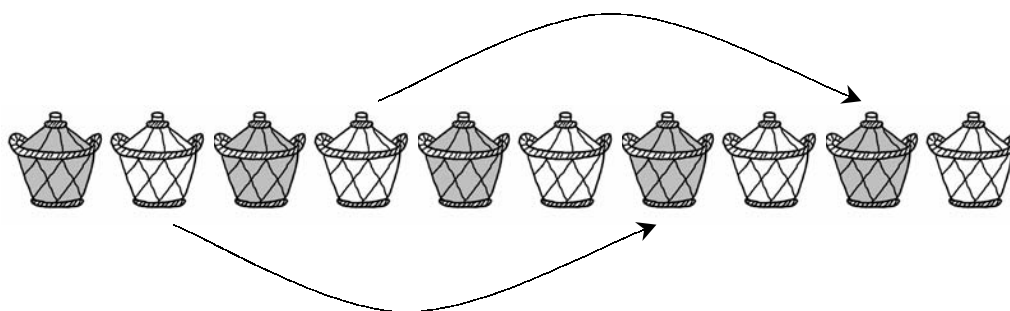
Solució a la proposta núm. 9

Aquestes accions van escrites en tires de paper doblegades i es reparteixen així entre els xiquets i les xiquetes per a afegir misteri.

- Parpellejar set o huit vegades seguides núm. 1
- Dir en un xiu-xiu : «Vull tindre un gosset» núm. 2
- Córrer doblegant els genoll,
parar-se i esbufegar com un bou núm. 3
- Moure els llavis com els conills núm. 4
- Caminar amb les cames estirades mirant el sostre núm. 5
- Mastegar un xiclet amb tot el deler núm. 6
- Amuntegar boletes de paper amb cara de fàstic núm. 7
- Jugar al bàsquet sense cistella ni pilota núm. 8
- Córrer com un projectil de fona núm. 9
- Quedar-se mirant de dalt a baix amb cara seriosa núm. 10

Solució a la proposta núm. 13

Cal buidar la marraixa de vi segona en la setena, i la marraixa quarta en la novena, com indica el dibuix.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR/A:

IL·LUSTRADOR/A:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: Núm.:

1. Inventa tu, abans de llegir el llibre, el nom dels personatges d'aquesta història. Inventa, també, què fan. En acabar el llibre, torna a omplir la fitxa amb el nom vertader.

Protagonista

.....

Pare 1

.....

Mare 1

.....

Pare 2

.....

Mare 2

.....

Amic i amiga més importants:

.....

2. Abans de llegir el llibre, ompli els espais buits i tindràs el resum de la teua història. Després de llegir-lo, torna'l a omplir i obtindràs el resum del llibre.

..... és un xiquet/a que porta ulleres. Té

..... anys. Des de l'estiu passat, té dos pares i dues mares. A sa mare de deveres, li diuen

..... és

..... i

..... Tre-

balla

El pare de deveres és
Els dissabtes, més o menys a les deu del matí, va per ell/a. Quan veu una persona que coneix, li presenta la seua núvia

..... Ella sempre porta pantalons vaquers i sabatilles planes.
..... és el segon pare de
Cada divendres van a sopar a un restaurant on es mastega sense obrir la boca.

El pare de deveres es casa aquest dissabte. Després de dinar s'avorreix i decideix anar-se'n. Troba la seua amiga i se'n va a sa casa a jugar a i a També al seu millor amic que l'acompanyarà a veure uns gossets acabats de nàixer.

Els pares, tots quatre, estan molt preocupats i quan torna a casa decideixen

3. Opinió personal. Primer, sense haver llegit el llibre, digues què esperes d'aquesta història. T'agradarà? Per què? Després de llegir-lo, explica si s'han acomplit les teues expectatives i què és allò que més t'ha agradat.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. D'aquesta llista de paraules, fes-ne tres columnes segons les conegues gens-poc-molt. Després busca-les al diccionari: engolit - palmellades - rebombori - caramull - fullam - gerra - llepolies - pupil·les - parsimònia - singlot - arracades - canó - cullerot - barnús - vímet.

Gens	Poc	Molt

2. El verb *fer* s'empra sovint amb diversos sentits. En les pàgines indicades en trobaràs exemples. Completa les frases i explica'n el significat:

(35) Però Carles creu que ho ha fet

(40) El pare de Teresa Gil fa besos

(60) Aquest xiquet, des de fa uns dies, fa el

.....
(77) Aquesta nit, al restaurant, Carles no fa

3. Primer intenta omplir aquesta graella dels companys de classe sense preguntar res. Després passeu-la per completar-la. Quantes dades desconeixes?

Nom	Cognoms	Prof. pare	Prof. mare

4. De segur que molts de vosaltres desitgeu, com Carles, tenir un gosset. Passeu l'enquesta entre els companys. Computeu els resultats i expresseu-los en un gràfic de barres.

- a) Tens gos? SÍ NO
b) En cas negatiu: t'agradaria tindre'n? SÍ NO
c) En cas afirmatiu: el traus tu a passejar? SÍ NO

5. Carles es comporta de dues maneres molt diferents segons que es troba en un restaurant o en un altre. Torna a llegir el text de les pàgines 14 i 51 i escriu què fa en cada cas. Escenifica després, amb un grup de companys una situació semblant a la viscuda per Carles en l'un o l'altre restaurant.

6. La vidriola de les paraules boniques. Proveïu-vos d'una capsula i, obrint-la per dalt, aneu omplint-la d'apel·latius afectuosos (de segur que en casa n'empreu). Per a començar, teniu els que li deia la mare de Carles, «Perla del Túria»; el de la senyora Maria, «Pometa dolça»; el de son pare de Teresa... Quan la tingueu plena, repartiu-los i llegiu-los en veu alta.

7. A Mati li agradaven les pel·lícules de plorar i a Carles, les de dibuixos i naus espacials. Confeccioneu, per equips, llistes de títols d'aquests dos gèneres i afixeu-los a la cartellera. Afegeixi-n'hi de por, de riure, policíacs, de vaquers... Organitzeu un concurs per equips. A veure qui fa la llista més llarga!

8. La senyora Maria no sap com funciona el comandament de la tele. Expliqueu-ho vosaltres. Prepareu una breu exposició oral. Abans, per escrit, elaboreu una mena de guió. Et poden servir aquests suggeriments:

- a) Nom de l'aparell. c) Parts.
b) Dibuix. d) Funcionament.

9. Passem a l'acció! A l'autor d'aquesta història li agrada que els seus personatges es moguen d'una manera determinada. Llig aquestes instruccions i quan el mestre/a t'ho indique comença.

- a) Esperaràs en silenci que et repartisquen el teu paper.
- b) Aquest paper és secret. Cal que el lliges tu sol.
- c) El número de dalt a la dreta indica en quin ordre has d'actuar. Espera el teu torn.
- d) En acabar l'actuació, saluda i digues en veu alta: «Sóc el número» (dalt a la dreta).
- e) Els altres companys de la classe endevinaran quin personatge de la història imita cada company o companya i ho escriuran en la graella següent:

Company/a núm.	Què fa?	A qui representa?

10. Al llibre hi ha descripcions senzilles però precises. Cal ser un bon observador. Anota en una llibreteta (sense que se n'adone) coses que fa ta mare o ton pare de manera habitual, així com frases que solen dir i també alguns dels seus gustos. Fixa't en els models de les pàgines 11 (la mare de Carme) i 31 (el pare de Teresa) i elabora una descripció ben bonica.

11. De segur que t'agraden les il·lustracions. Com que, de primeres, has fet d'escriptor/a d'aquesta història, fes ara d'il·lustrador/a. Tria alguna escena que no estiga reflectida al llibre i dibuixa-la. Afig-li una frase que en tinga relació, per exemple: «La gosseta Perla no para de saltar i lladrar».

12. La mare de Carles, quan era xicotet, li contava contes: el del cigronet, els tres porquets, el de l'home del sac... Demaneu a casa que vos en conten un i després conteu-lo als companys. Si cadascú duu un casset, podríeu demanar al mestre/a que vos l'enregistre. Serà un bon record i, fins i tot, podran escoltar-ho els vostres fills, néts, rebesnéts... el dia de demà.

13. La senyora Maria ajudava Carles amb el problema de les marraixes de vi. Intenta ajudar-lo tu i resoldre el problema:

Tenim deu marraixes de vi. Les cinc primeres són plenes i les cinc últimes buides. Observa el dibuix i idea una manera d'alternar marraixes buides i plenes, movent-ne tan sols dues.

14. El nostre protagonista, desficiós, se'n va del restaurant sense dir res. No sap arribar a casa. Els carrers de la ciutat semblen un laberint. Indica-li tu el camí de tornada.

